

Streszczenie popularnonaukowe:

Czynniki wpływające na wybór środków transportu przez turystów w dziesięciu europejskich stolicach

Przed wybuchem pandemii, wiele europejskich miast, zwłaszcza Paryż i Wenecja, odnotowały znaczne zwiększenie ruchu turystycznego. Wraz ze znoszeniem restrykcji pandemicznych w całej Europie, jest bardzo prawdopodobne, że ten trend będzie kontynuowany. Kluczowe jest to, że turyści, którzy odwiedzają duże miasto, muszą decydować w jaki sposób poruszać się po nim. Bardzo często atrakcje turystyczne znajdują się w różnych częściach miastach, a więc kwestia, w jaki sposób dotrzeć do nich nabiera szczególnego znaczenia.

Postęp w kierunku zrównoważonej turystyki wymaga skoordynowanych wysiłków ze strony rządów, operatorów turystycznych i samych turystów. Problem polega na tym, że turyści przebywający na wakacjach mają tendencję do zmniejszania swojego zaangażowania w zachowania proekologiczne. Często ma to związek z wyborem niezrównoważonego sposobu podróżowania zarówno do miejsca docelowego, jak i w jego obrębie. Sposób, w jaki turyści podróżują do celu, był do tej pory szeroko dyskutowany, jednak jeśli chodzi o mobilność w miejscu docelowym, nadal istnieją pewne luki badawcze.

Generalnie, chodzenie oraz poruszanie się komunikacją miejską czy na rowerze uważa się – w przeciwieństwie do jazdy prywatnym samochodem z silnikiem spalinowym – za przyjazne środowisku naturalnemu. Jako iż korzystanie z różnych środków transportu pociąga za sobą różne następstwa środowiskowe i społeczne, decyzje dotyczące środków transportu podejmowane przez turystów mają znaczny wpływ na poziom zanieczyszczenia powietrza, hałasu i natężenia ruchu drogowego. To z kolei negatywnie oddziałuje zarówno na samo doświadczenie pobytu, jak i na jakość życia mieszkańców. Jednak, z powodu pewnych specyficznych cech, systemy komunikacji miejskiej mogą zniechęcać turystów do korzystania z autobusów czy metra. Dzieje się tak dlatego, że turyści, którzy zazwyczaj nie mówią w lokalnym języku, mogą obawiać się korzystania z systemów komunikacji miejskiej ze względu na ich kompleksowość i nieprzyjazność użytkownikowi. W okresie post-pandemicznym dochodzi jeszcze obawa przed zakażeniem, czego ryzyko rośnie w zamkniętych przestrzeniach z dużą liczbą osób. Wynika stąd, że to, w jaki sposób turyści poruszają się po mieście, ma istotne implikacje dla rozwoju zrównoważonej turystyki i winno być przedmiotem badania naukowego.

Celem niniejszego projektu jest zatem zbadanie motywacji turystów do korzystania z komunikacji miejskiej w 10 europejskich stolicach (Amsterdam, Berlin, Bruksela, Londyn, Madryt, Paryż, Praga, Rzym, Sztokholm, Warszawa), identyfikacja indywidualnych i systemowych czynników wpływających na wybór środków transportu przez turystów oraz porównanie systemów transportu w tych miastach w kontekście zrównoważonej mobilności.

Dane zostaną zebrane za pomocą ankiety i techniki *service safari*, będącej formą obserwacji uczestniczącej. Ankieta *face-to-face* wspomaganą komputerowo zostanie przeprowadzona wśród łącznie 5000 turystów odwiedzających dziesięć miast, które zostały starannie wybrane, aby odzwierciedlić ich różnorodność pod względem podziału modalnego, infrastruktury transportowej, napływu turystów itp. Z kolei technika *service safari* ma dostarczyć pisemne raporty z 30 obserwacji jakościowych. Każdy obserwator zostanie poproszony o pokonanie za pomocą trzech różnych środków transportu trasy pomiędzy centrum miasta a jedną popularną atrakcją turystyczną znajdującą się poza centrum miasta, a następnie sporządzenie szczegółowego raportu z oceną systemu transportowego miasta.

W odróżnieniu od większości dotychczasowych badań, które ograniczały się do ankietowania turystów w jednym mieście bądź jednym kraju, niniejszy projekt zakłada przebadanie turystów pochodzących z różnych krajów, w dziesięciu różnych miastach w różnych krajach. Pozwoli to na zidentyfikowanie nie tylko indywidualnych czynników determinujących decyzje w zakresie wyboru środka transportu, lecz także na określenie znaczenia uwarunkowań związanych z określonym miejscem i charakterystycznym dla niego systemem transportowym.

Wyniki badań pomogą lepiej zrozumieć społeczno-psychologiczne mechanizmy determinujące wybory środków transportu przez turystów, stworzyć indeks służący do mierzenia jakości systemów transportowych w kontekście mobilności zrównoważonej oraz instrument do oceny miejskich systemowych transportowych. W konsekwencji, pomoże to zarządzać w sposób przyjazny środowisku naturalnemu wzrostem ruchu turystycznego, tym samym przyczyniając się do realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju.